

Smaa Kulturbilleder

FRA HASSING-REFS HERREDERS TINGBØGER

Ved HENR. LAURSEN.

Torstenssons Soldater 1644.

DEN REJSENDE TROP af Svenskens Folk, som her kom igennem Landet Aar 1644 ved S. Hans Tid Midsommer, laa en Nats Leje alle sammen udi Vester Hørdum og Øster Hørdum, og da samme Tid opaad de med deres Heste og Hopper saavel som ogsaa opskar mesten Part alt deres Korn paa Marken samme Tid, og samme Parti Folk borttog meget af Øster og Vester Hørdum Mænd deres Gode og Gods, baade Heste og Hopper saavel som og deres Vogne, Klæder, Mading (Madvarer), og andet deres Gods, saa de derover blev ganske forarmede formedelst samme Plyndreri.

Baade Øster og Vester Gammelby Mænd havde en ganske stor Indkvartering med Rytterhold baade Vinter og Vaardag Aar 1644, og der Rytterne drog bort, lod de læssede fattige Mænd deres Vogne med Korn, Mading, Klæder og andet Gods, hvis de kunde finde og tog bort deres ganske Heste og Hopper saa nær som et gammelt Øg og nogle spæde Føl og drog saa bort dermed, saa de otte Mænd i Gammelby kunde ilde gøre en Vogn af deres Gaarde, saa de blev ganske forarmede derover, og somme fik saet noget lidet og somme af dennem slet intet Byg samme Aar.

Den Kvartermester og Korporal, som forgangen Vinter 1644 hen ved Kyndelmisse Tid havde Gissellbech i Kvarter og *Mads Finch* i Gissellbech da contribuerede og skattede til, tog da fra hannem alt det Kongens Tiendekorn, som Hassing Sognemænd havde ydet hannem da noget tilforn samme Aar, saavel som tog fra hannem en ganske Hob mere Korn og andet Gods mesten Part hans ganske Formue, saa han beholdt aldeles slet intet igen af Kongens Tiendekorn hannem til Gavn eller bedste udi nogen Maader.

Michel Nielsøn i Møllgaard (i Hvidbjerg v. Aa) blev jaget fra hans Gaard nu sidstforgangne Aar af Fjenderne, saa han ikke fik saet af hans Byg uden en Ager af det Slags Korn, som hans Grander kom i Jorden for hannem, i lige Maader blev hans Heste og Hopper hannem frarøvede i dette fjendtlige Indfald, desligeste blev han og hans to Sønner taget bort med Rytterne, da de drog bort her af Landet, og var henne paa 3 Ugers Tid, desmidlertid fik han stor Skade paa hans Vinterrugsæd, som han havde saet.

Jens Nielsøn i Grurup bekostede paa den Rytter, Kvinde og Junge (Oppasser), som laa i Kvarter hos hannem, først en blaa Engelst Kjortel (af engelsk Klæde) til fornævnte Rytter til en Rok (Frakke), kostede 4 Rigsdaler, en blaa Vadmels Kjortel til Underfor, kostede en Rigsdaler, nok gav han til Skrædderløn en Rigsmark, nok købte han en rød Engelst Kjortel til en Kappe, som han gav to Rigsdaler og 54 Skæpper Rug¹) for, nok købte han en blaa

Vadmels Kjortel til Underfor, kostede en halv Rigsd., Skrædderløn en Rigsmark, Silke og Knapper til fornævnte Kappe og Rok kostede en halv Rigsd., nok et Snørliv til fornævnte Kvinde kostede en halv Rigsd., Skrædderløn for fornævnte Smørliv og noget andet Klæder at gøre til fornævnte Junge 4 Skp. Rug, en Alen rød Rye (uldent Tøj, som kom til Underfor til fornævnte Kvindeklæder 3 Mark, Lærred til en Skjorte til fornævnte Rytter kostede 5 Mark, to smaa Lærreds Lagener saa gode som ti Mark, et andet Lagen 3 Mark, et Pudevaar for to Mark, et nyt Sengeklæde 2 Sletdaler. Nok bekom fornævnte Rytter et sort Øg saa god som 20 Sletdaler, en brun Gilding (Vallak) saa god som 10 Rigsdaler. Nok begærede fornævnte Rytter 2 Pistoler med sin Behøring, som han ikke bekom, hvorfor han borttog en brun tredie Aars Gilding saa god som 20 Rigsd. og mere, nok en Sadel, kostede 2 Sletd., et Bidsel med sit Behør, kostede 1 Rigsd. Og derforuden uberegnet Øl og Mad og Hø og Havre, Heste at beslaa og meget andet mere han bekostede paa fornævnte Rytter, Kvinde og Junge ved en fem Ugers Tid. Summa beløber fornævnte Bekostning halvtredsindstyve og ni Rigsdaler og en Sletdaler, 1½ Tønde Rug og 1 Skp. Havre.

Thamis Lauridsøn i Søndergaard i Bedsted med Kone og Børn blev ganske slet jaget fra hans Hus og Gaard af Fjenderne fra 14 Dage før 5. Volborg Dag²) 1644 og var saa aldeles fra hans Hus og Gaard udi seks samfulde Uger, saa han udi desmidlertid fik hverken pløjet eller saet. Og derforuden tog Fjenderne desmidlertid hans Plov fra hannem saavel som og meget andet af hans Gode og Gods.

Synsmænd afhjemlede Syn i saa Maader, at de haver været til Syn til det Bol udi Øster Hørdum, som Peder Madsøn paaboede og samme Steds hængt og ved Livet ombragt befandtes udi forløbne fjendtlige Tid, da Fjendernes Folk der udi Byen laa indkvarteret. Først saa de et Stue- eller Rallingshus afdelt i Øster Ende et Bur, der næst hos en liden Stue, et Frammers og udi vestre Ende et lidet Kammers, alt fomævute under eet Tag og Tække bebygget og er til Hobe XI Par Spænder, befandtes i Stuen under tre Bjælkerum 5 gamle Vinduer, 1 Grydekakkelovn, 2 gamle Stuedøre med Lukkelse paa, 2 indelukkede Sengesteder med Panel og forskudte Døre derfor, nok 2 andre Døre med Lukkelse paa.

Christen Christensøn i Isterup stedte sig med den svenske Rytter, som laa i Kvarter hos hannem noget før Paaske Aar 1644, og lovede at ville tjene Svensken for Rytter og tilbød sig straks at ville drage med fornævnte Rytter til Kvartermester og tage Kvarter, men siden købte han sig løs igen hos fornævnte Rytter og maatte saa derefter give fornævnte Rytter et Kvindeskørt, som blev købt af en Pige paa Lyønghollumb (Lyngholm).

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1946, side 291-294)

¹ En Tønde var i Thy 18 Skæpper.

² 1. Maj.